

F. t. l. vedr. straffeloven

omstændighederne må anses for rettet mod - at skjule identiteten, herunder også for eksempel ansigtsmaling.

4.3. Holland

Den hollandske lovgivning indeholder ikke et generelt maskeringsforbud.

Efter artikel 5 i den nationale lov om offentlige manifestationer er der imidlertid hjemmel til, at den lokale borgmester generelt eller konkret kan fastsætte nærmere bestemmelser om forsamlings eller demonstrationers afvikling, for eksempel ved indførelsen af et forbud mod at bære hætter.

Borgmesteren kan således generelt udstede lokale retningslinier for demonstrationers eller forsamlings afvikling, ligesom borgmesteren konkret, f.eks. efter anmeldelse af en demonstration, kan beslutte under hvilke omstændigheder, en sådan demonstration kan tillades.

Forudsætningen for, at et konkret eller generelt forbud er lovligt, er, at forbudet er et nødvendigt led i opretholdelsen af ro og orden eller i forebyggelsen af lovovertrædelser.

Som et eksempel på et generelt forbud kan nævnes artikel 9 i en politiforordning fra 1982 fra Haag (forordning nr. 5/1982). Efter denne bestemmelse er det forbudt sammen med andre at begive sig i retning af opløb eller anden offentlig uorden og medbringe genstande, som kan bruges til aktiv deltagelse heri, f.eks. hætter, hjelme, knipler og kæder.

Efter samme bestemmelse har enhver pligt til efter politiets individuelle eller generelle ordre at bortfjerne sig fra et sted, hvor der enten opstår eller er fare for offentlig uorden.

4.4. De nordiske lande

Af de nordiske lande er det kun Norge, der har et maskeringsforbud.

Efter § 11, stk. 5, i den norske politilov fra 1995 er det forbudt for deltagere i et arrangement på offentligt sted (demonstration, optog, møde, stand eller lignende) at optræde maskeret.

Forbudet omfatter dog ikke deltagere i skuespil, maskerede eller lignende.

I bemærkningerne til det lovforslag, der ligger til grund for politiloven, er det om maskeringsforbudet bl.a. anført, at det særlig er i forbindelse med »organiseret optræden«, at det er af betydning at have et forbud, og at lovbestemmelsen er udformet med sigte på at forhindre, at deltagere optræder maskeret under politiske demonstrationer og lignende manifestationer, samtidig med at der gøres de fornødne undtagelser for

skuespil og festlige formål. Det anføres videre, at der i Norge hersker ytringsfrihed og fri adgang til politisk virksomhed, og at der ikke er nogen agtværdig grund til, at folk skal optræde maskeret i sådanne sammenhænge.

5. Overvejelser om eventuelle alternativer til et maskeringsforbud.

Som det fremgår ovenfor under pkt. 2, har Justitsministeriet tidligere i forbindelse med behandling af beslutningsforslag og besvarelse af folketings spørgsmål peget på, at der kan være både lovtekniske og håndhævelsmæssige vanskeligheder ved et maskeringsforbud.

I forbindelse med, at Justitsministeriet har genovervejet spørgsmålet om et maskeringsforbud, har det derfor været nærliggende også at overveje mulige alternativer til et maskeringsforbud. I det følgende redegøres for disse overvejelser.

I sin redegørelse af 29. august 1994 om begivenhederne på Nørrebro den 18. og 19. maj 1993 stillede den daværende rigsadvokat Asbjørn Jensen bl.a. forslag om en lempelse af mistankekravet i *retsplejelovens § 755, stk. 3* (jf. redegørelsen s. 266):

»Denne bestemmelse, der indeholder en sænkning af de mistankekrav, der i øvrigt gælder for lovlige anholdelser, blev indsat i retsplejeloven i 1976 til afløsning af en bredere hjemmel til, at enhver kan anholdes, som ikke straks kan rense sig for mistanke om strafbar deltagelse i opløbet.

Ændringen blev gennemført, fordi Justitsministeriet i 1976 i modsætning til Strafferetsplejeudvalget ikke fandt, at denne omvendte bevisbyrderregel burde opretholdes.

Med henblik på at sikre, at personer, der ikke forlader mængden i opløbssituationer, i alt fald midlertidigt ved at blive anholdt og ført væk kan tages »ud af cirkulation« og ikke efterfølgende kan fremsætte krav om godtgørelse for uberettiget anholdelse, bør det muligvis ved lejlighed overvejes, om mistankekriteriet i § 755, stk. 3, bør ændres igen. I sådanne overvejelser må også indgå, om en sådan omlægning falder inden for rammerne af Menneskerettighedskonventionens betingelser for anholdelse.«

De nævnte overvejelser om en eventuel lempelse af betingelserne for anholdelse efter § 755, stk. 3, tager alene sigte på anholdelser, der finder sted i forbindelse med opløb. I modsætning hertil vil et maskeringsforbud navnlig forbedre politiets muligheder for, inden uroligheder opstår, at forebygge vold, hærværk og andre lovovertrædelser i forbindelse med demonstrationer mv., jf. pkt. 3.6. ovenfor.